

DEN NORSKE KIRKE

Nordberg menighetsråd
Kringsjårenda 1
0861 OSLO
post.nordberg@oslo.kirken.no

Oslo, 9.april 2018

Til
Kirkerådet
post.kirkeradet@kirken.no

Svar fra Nordberg menighet, Vestre Aker prosti, Oslo på «Høring om justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser

Nordberg menighetsråd takker for anledningen til å uttale seg i «Høring om justering av hovedgudstjenesten og alminnelige bestemmelser».

Saken har vært behandlet først i gudstjenesteutvalget og deretter i menighetsrådet som i møte 5.april enstemmig uttaler følgende:

Overordnet har vi disse synspunktene:

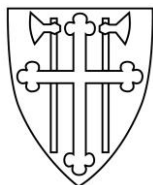
- "Stedegengjøring" har ikke fungert godt på Nordberg.
- Liturgiske ordninger har tradisjonelt vært preget av mye "MÅ". Gudstjenestereformen har lagt opp til mye "KAN". Vi argumenterer for en mellomvei med mye "BØR", hvor ordningen beskriver anbefalinger og hva som er normalt, med mulighet for andre ting for dem som har særlige behov.
- Det er flott å involvere menigheten der dette er mulig, men ordningen må også fungere i små menigheter der involvering er vanskelig.

Høringsspørsmål 1

1a: Hvordan mener dere gudstjenestereformen har påvirket gudstjenestelivet i deres menighet og i Den norske kirke?

- Reformen har ikke ført til økt oppslutning om gudstjenestene. Vi registrerer en nedgang, men vet ikke om dette skyldes gudstjeneste-reformen. Iflg SSB er det en nedgang i gudstjenestesøkningen over hele landet. Om gudstjenestereformen har gjort at denne nedgangen er større enn den ellers ville ha vært, eller om den ville ha vært større uten reformen, er det ikke mulig å svare på ut fra den kunnskapen vi har i dag. Inntrykket er imidlertid at det er nokså stor frustrasjon hos mange, og vi har ofte hørt folk sukke over at «vi kan jo ingen ting lenger, ikke engang Fadervår». Med slike opplevelser, blir sannsynligvis terskelen for å oppsøke en gudstjeneste høyere.

-Reformen har medført mye arbeid, både for ansatte og frivillige. Vi tviler på om utbyttet står i forhold til innsatsen som er lagt ned i arbeidet med reformen lokalt.

DEN NORSKE KIRKE

Nordberg menighetsråd
Kringstjårenda 1
0861 OSLO
post.nordberg@oslo.kirken.no

- Vi er usikre på om «stedegengjøring» er et tjenlig begrep å styre etter når det gjelder gudstjenester. Begrepet bør beskrive virkemidler heller enn mål, og vil naturlig høre til i en pedagogisk refleksjon omkring hvordan man lokalt arbeider med gudstjenesten. F.eks. kan stedegengjøring være et godt grep i prekenen og i forbønnen, men som liturgisk ordning fungerer det fremmedgjørende.

Å involvere flere fra menigheten i gudstjenestearbeidet fungerer godt hos oss, men i menigheter med små ressurser kan det virke demotiverende dersom involvering ligger der som en norm man ikke klarer å realisere. Fleksibilitet må ligge innenfor det faglige skjønn på bakgrunn i de valgmuligheter som finnes i en felles grunnordning.

- En justert ordning for høymessen må ta høyde for at den samme ordning skal kunne gjennomføres med god kvalitet i store menigheter med mange frivillige og store ressurser og i små menigheter hvor kanskje bare presten og en deltids-organist må lede alt, og hvor det er såpass sjelden gudstjeneste at man ikke kan basere seg på medvirkning av frivillige.

1b: Hva har fungert godt, og hva har fungert dårlig ved gudstjenestereformen?

- Med så mange lokale varianter i både liturgisk musikk og i liturgiske ledd, forsvinner gjenkjennelsen og dermed deltaker-aspektet. Man blir publikum og observatør mer enn gudstjeneste-deltaker.

- De lokale variasjonene øker informasjonsbehovet og veiledningen før gudstjenesten. «Slik-gjør-vi-det-her»- må gjentas hver gang, ettersom det alltid er nye mennesker til stede, f.eks. dåpsfamilier. Informasjonsdelen før gudstjenesten kan derfor bli nokså lang. Mer standardiserte gudstjenester vil kunne bøte på dette.

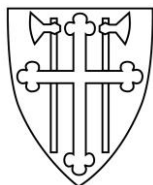
Vi opplever at mer desentralisert ansvar på enkeltmenigheten, med mye "kan", har gitt lavere kvalitet på både musikk og liturgi. På tross av at vi er en generelt ressurssterk menighet, og at vi la mye arbeid i reformen, framstår resultatet som tilfeldig og lite helhetlig. Kvaliteten og helheten på både musikk og liturgi ville vært bedre om man tok flere avgjørelser sentralt (med mer "må"). Vi argumenterer for at sentral kompetanse bør lage et anbefalt utgangspunkt, som lokalmenigheten så kan avvike fra der det er særlige ønsker eller behov (mye "bør").

1c: Hvilke av de momentene som er nevnt ovenfor mener dere vi særlig bør rette vår oppmerksomhet mot i gudstjenestearbeidet fremover?

Nå bør man arbeide for at gudstjenesten skal bli gjenkjennbar, at formuleringene i liturgien og den liturgiske musikken blir slitesterke.

1d: Hvilke behov ser dere for et mer variert gudstjenesteliv med ulike former for gudstjenester?

- Menighetens hovedgudstjeneste (søndag kl 11) bør ha et mer begrenset normal-utgangspunkt, utover (kanskje) en variant av familiegudstjeneste/gudstjeneste for små og store. Gjenkjennbarhet og kontinuitet er viktigere enn variasjoner. Særlig på steder hvor det kanskje ikke er gudstjeneste hver søndag, er gjenkjennelse og kontinuitet viktig.

DEN NORSKE KIRKE

Nordberg menighetsråd
Kringstjågrenda 1
0861 OSLO
post.nordberg@oslo.kirken.no

- *Det bør fortsatt være en del valgmuligheter innenfor et gitt ordo, men den liturgiske musikken bør uansett være stort sett den samme.*
- *Gudstjenester mer med varierte former kan med fordel legges til alle andre tidspunkt enn menighetens hovedgudstjeneste.*

Høringsspørsmål 2:

Mener dere at det er behov for å justere eller presisere noe ved prosedyren for hvordan menighetens lokale grunnordning utarbeides og vedtas (jf. Almennelige bestemmelser)? Hva bør endres?

- *Det bør ikke være noen lokal grunnordning, men en felles ordning med en del godkjente valgmuligheter innenfor ordningen. Da behøves ikke en omfattende godkjenningsordning.*
- *Et evt behov for mindre tilpasninger må kunne overlates til prestens (evt kantors) faglige skjønn. Dersom ønskede endringer går ut over det som er gjeldende ordning, bør saken kunne avgjøres av biskopen.*

Høringsspørsmål 3e:

Er dere enige i at samlingsbønnen ikke lenger blir obligatorisk, men et valgfritt ledd?

- *Ja.*

Høringsspørsmål 3 f:

Har dere endringsforslag eller kommentarer til leddet syndsbekjennelse i høringsforslaget?

- *Vi mener det å starte syndsbekjennelsen med først en forsikring om Guds barmhjertighet er unødvendig. Står ikke oppfordringen «La oss bøye oss for Gud og bekjenne våre synder» støtt nok alene? Evt kan den innledende referansen til Sal 119 være et «kan»-ledd.*
- *Syndsbekjennelsen er det allmenne skriftemålet. Løftesordene er tilsigelsen av tilgivelsen, absolusjonen. Vi mener det bør stå at «Syndsbekjennelsen bør følges av et løftesord», altså et «bør» istedenfor et «kan».*
- *I alternativ D, bokmål, står subjektet i flertall. Da må det stå «våre hjerter» (istf «vårt hjerte»). Det står riktig i nynorsk versjon.*

Høringsspørsmål 3i:

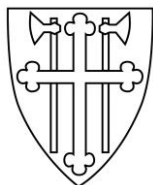
Er dere enige i at ledd 8 Dagens bønn blir obligatorisk i alle hovedgudstjenester, og ikke et valgfritt ledd?

- *Ja*

Høringsspørsmål 3 j:

Gi eventuelt andre kommentarer til høringstema 3?

- *Samling – forberedelse: Det bør være nok at det står «Kirkerommet er åpent en stund før gudstjenesten».*

DEN NORSKE KIRKE

Nordberg menighetsråd
Kringstjårenda 1
0861 OSLO
post.nordberg@oslo.kirken.no

- «La oss være stille for Gud» - det kan fort høres ut som en mild korreks av menigheten, særlig dersom noen har pratet sammen. Man bør kunne velge å si «Vi er sammen for Guds ansikt». Vi ønsker denne formuleringen inn som en mulighet.
- Inngangssalme: her blir rubrikken svært detaljert. Det bør være opp til kantor om preludiet er forspill til inngangssalmen eller et frittstående preludium.
- Det bør kunne gis mulighet til å sitte under første salme, selv om normalordningen er å stå fram til etter nådehilsen.

Høringsspørsmål 4:

Har dere endringsforslag eller kommentarer til hoveddel II. Ordet?

- Vi mener det bør stå (i rubrikken) at evangelielesningen innledes normalt med halleluja-omkved. (M.a.o. ikke nødvendigvis alltid)
- Selv om forbønnen er lagt til Ordets del, mener vi det må kunne være åpning for bønnevandring (som forbønn) under nattverden. Ved en del gudstjenester (gudstjenester for små og store, gudstjenester med særlig ungdomsfokus o.l.) skaper bønnevandring under nattverddelen en god dynamikk. Det bør kunne legges inn en åpning for bønnevandring under nattverden, selv om normalordningen legger bønnevandring til Ordets del.
- Minnes de døde: Formuleringen bør være «La oss minnes dem i vår menighet...etc». Slik det står nå «Vi reiser oss og minnes dem i vår menighet....» , lyder ikke godt. Den som sier det, står jo allerede (så det er de andre som skal reise seg). Om nødvendig kan man gjøre en liten håndbevegelse, men stort sett reiser folk seg uansett når de døde minnes.

Høringsspørsmål 5a:

Kommenter gjerne nattverdpraksisen i menighetene i dag med tanke på særkalk og/eller intinksjon og med tanke på mottakelse av nattverd stående eller knelende på alterringen/altersranken?

- Nordberg menighet praktiserer i samme gudstjeneste både stående nattverd med intinksjon og knelende med særkalker. Dette fungerer godt. Når det gjelder dette, mener vi det må kunne avgjøres lokalt av menighetsrådet.

Høringsspørsmål 5b:

Gi gjerne kommentarer til valgene av ordene som er foreslått

- Naturlig og bra at «kalk» erstattes med «beger» og at «legeme» erstattes med «kropp».

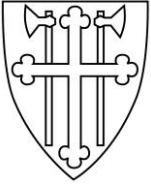
Høringsspørsmål 5c:

Er dere enige i at takkofferet inngår i nattverdliturgien, og ikke i forbønnsleddet?

- Ja

Høringsspørsmål 7:

Har dere kommentarer eller endringsforslag til hoveddel IV. Sendelse?

DEN NORSKE KIRKE

Nordberg menighetsråd
Kringstjågrenda 1
0861 OSLO
post.nordberg@oslo.kirken.no

- *Det bør være mulighet til å sitte også under siste salme, særlig når denne synges før velsignelsen.*
- *Når det ikke er utgangsprosesjon under postludiet, bør man kunne sitte og lytte til postludiet.*

Tilleggs kommentar

Rubrikkene er til dels blitt svært detaljerte. Rent visuelt blir det rotete, og i en gudstjenestebok som skal være en bruksbok, framstår det som forstyrrende «sceneanvisninger». Er det for eksempel nødvendig å spesifisere at preludium skal være spilt på instrumenter eller menneskelig stemme – hvilke lydkilder er det man ønsker å utelukke? Man kan evt. ha nærmere bestemmelser som vedlegg, men løftet ut av selve «manus».

Vennlig hilsen

Gunnar Grøndahl (sign)
Leder
Nordberg menighetsråd